

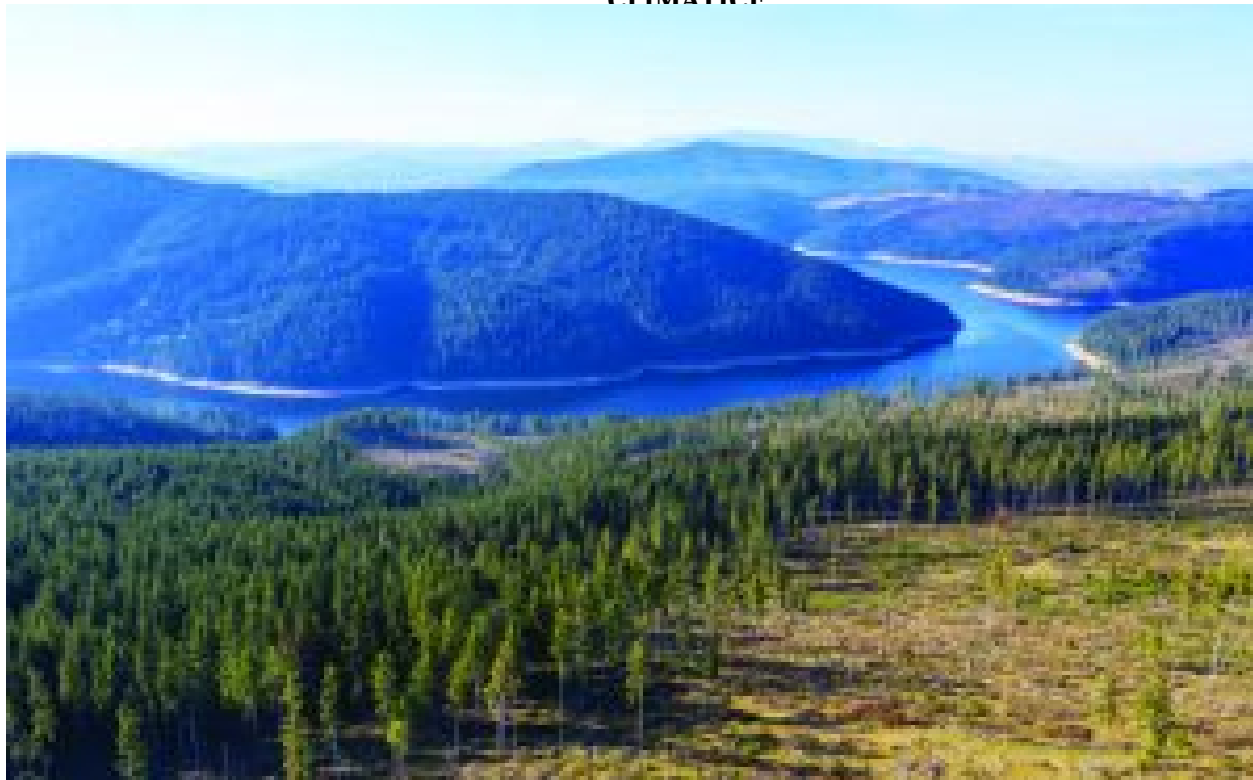
NECESITATEA PROTECȚIEI PĂDURILOR. DEFRIȘĂRILE - COMPONENTĂ A DEZECHILIBRELOR CLIMATICE

Codrul, frate cu românul! Așa spune spune o vorbă din popor. Însă dacă e să ne raportăm la faptul că în ultimii 20 de ani, peste 350.000 hectare de păduri au fost rase de pe harta României prin tăieri ilegale din fondul forestier proprietate de stat sau privat, am putea spune că unii români au uitat cu cine se înrudesc. De cele mai multe ori primate doar ca un spațiu de recreere la sfârșit de săptămână și uneori de drumeție, dar și ca ceva frumos, departe și uneori din belșug, pădurile României nu sunt apreciate la adevărata lor valoare. 300.000 de hectare de pădure au fost tăiate în România în perioada 2001-2016, potrivit unei platforme online denumite Global Forest Watch, care publică hărți interactive pe baza imaginilor furnizate de sateliți ai NASA.

Datorită acestei platforme, putem înțelege și urmări, pe orice regiune dorită, fenomenul deforestării din România. Județele în care s-a tăiat cel mai mult în cei 15 ani sunt, în ordine, Suceava, Harghita, Maramureș și Cluj. Suceava este județul care a pierdut cea mai mare suprafață de pădure în perioada 2001-2016, și anume 46.300 de hectare. (Media pe țară, în aceeași perioadă, este de 7.100 hectare). O altă informație interesantă furnizată de sateliții NASA și prelucrată de Global Forest Watch este că, în 2010, pădurile acopereau mai mult de un sfert din suprafața României, mai precis 26%.

Dacă analizăm situația patrimonială a fondului forestier din România, cele 366.000 de hectare de pădure au fost valorificate, suma totală de bani fiind de peste 5 milioane de euro. Mai mult, potrivit datelor puse la dispoziție de Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice și Regia Națională a Pădurilor - Romsilva, volumul total al tăierilor ilegale din fondul forestier în perioada 2005-2011 este de 633.500 metri cubi. Nici la capitolul reîmpăduriri nu stăm mai bine. România ocupă locul 13 la nivel european din punct de vedere al procentului de împădurire, situându-se cu puțin peste cinci procente sub media de 32,4%. Din punct de vedere al suprafeței de pădure raportată la numărul de locuitori, România se situează pe locul 10 la nivel european cu 0,30 ha/locuitor, primele locuri fiind ocupate de țările nordice (Finlanda, Suedia și Norvegia). Aceste cifre redau o realitate mai degrabă neagră, decât verde.

O altă realitate este că pentru o parte dintre români problema defrișării pădurilor este importantă, fiind una dintre principalele probleme de mediu resimțite la nivelul populației din România. Soluțiile la această problemă, puține la număr, rămân de cele mai multe ori la îndemâna politicianilor care nu au o viziune pe termen lung. În momentul de față cea mai gravă problemă este noul Cod Silvic, prin faptul că legislatorii nu urmăresc să găsească posibilități și soluții de a mări suprafețele forestiere, asigurând astfel servicii de mediu, mijloace de venit pentru comunitățile locale, un mediu mai suportabil de a trăi în țara noastră sau o biodiversitate bogată, ci se gândesc cum să accelereze exploatarea legală a pădurilor.

Secetele ne arată deja cum ar arăta viața noastră cu resurse mai puține și ne sugerează ce se va întâmpla dacă nu luăm măsuri; totodată, aerul din București este cel mai poluat cu praf dintre toate capitalele europene. Odată cu pierderea pădurilor aceste tendințe se pot accelera. Calitatea aerului se va traduce în cheltuieli mai mari sau mai mici la capitolul sănătate și o productivitate scăzută din cauza concediilor medicale. Dacă apa se împuținează vor avea de suferit agricultura, economia și, în primul rând, oamenii. De mii de ani, comunitățile locale trăiesc lângă păduri și le exploatează la scară mică, fără să cauzeze distrugerii masive. E o mare greșală să credem că economia se află în contradicție fundamentală cu natura. Dimpotrivă, o economie deșteaptă creează situații din care toată lumea are de câștigat. Dacă reușim să creăm un cadru economic ce asigură o economie în care profitul nu este gri sau negru și nu iese din țară, ci intră în bugetele comunităților locale, aceste comunități vor fi interesate și implicate în protejarea pădurilor și toată imaginea se va schimba.

Dacă punem în continuare cantitatea înaintea calității, însă, avem perspective sumbre. A lua azi de la natură mai mult decât ne poate oferi nu este o gândire economică și cu siguranță nu este o sursă de profit, ci mai degrabă o atitudine păguboasă de a trăi, asemănătoare societăților care au trăit ani buni din împrumuturi și credite. Pentru a rezolva măcar o parte din problemele ce țin de exploatarea pădurilor din țara noastră, WWF România și TetraPak au lansat o campanie de informare „Află despre ambalajele certificate FSC” (n.r. Forest Stewardship Council - organizație internațională care se ocupă de administrarea responsabilă a pădurilor). Prezența acestui simbol pe ambalaje reprezintă garanția că fibra lemnoasă folosită pentru ambalaje provine din păduri administrate responsabil și surse controlate, care sunt regenerate prin plantări sau în mod natural.

Campania promovează importanța certificării FSC a ambalajelor de lactate și sucuri și să informeze consumatorii despre felul în care decizia de consum poate veni în sprijinul eforturilor de protecție a mediului. În loc să încercăm să mobilizăm populația și autoritățile cu mesaje emoționale, trebuie să încercăm să influențăm economic, cu mesaje raționale. Adică implementăm un sistem care impune responsabilitate și cere ca accentul să se pună în egală măsură pe mediu, social și economic, din care nu numai economia, dar și natura câștigă. Însă acest sistem nu poate fi unul eficient dacă lipsește elementul definitoriu al pieței - cererea. Dacă avem de-a face cu un scenariu în care consumatorul nu știe că pe piață există produse care respectă mai mult mediul decât restul

NECESITATEA PROTECȚIEI PĂDURILOR. DEFRIȘĂRILE - COMPONENTĂ A DEZECHILIBRELOR CLIMATICE

articolelor, acesta nu are cum să încurajeze trendul pozitiv, iar sistemul nu va funcționa.

Din păcate doar unul din patru români este familiarizat cu ambalajele prietenoase cu mediul. O altă inițiativă de a salva pădurile de la tăieri ilegale este proiectul testat de Vodafone, o rețea de senzori inteligenți, dezvoltat în parteneriat cu un start-up american, Rainforest Connection, care a implementat soluții similare în Brazilia, Peru, Camerun și Sumatra. Proiectul, denumit Smart Forest, presupune instalarea unor aparate inteligente în arbori pentru a asculta sunetele specifice intervenției umane. În momentul unor tăieri sau intervenții ilegale în pădure, sistemul Smart Forest alertează cel mai apropiat pădurar pentru a interveni în zonă. Fiecare dispozitiv inteligent - "gardian" - acoperă aproximativ 3 km pătrați și transmite pădurarilor atât sunetul detectat cât și traseul GPS până la zona unde a fost înregistrată alerta. În patru luni de teste pentru Smart Forest s-au detectat într-o singură pădure 200 de alerte. Vodafone intenționează să extindă proiectul în cât mai multe zone împădurite din țară, cu ajutorul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, dar și a unor parteneri locali. Soluția tehnică propusă răspunde unei nevoi imediate de a preveni exploatarea forestieră ilegală și de a putea interveni în timp util pentru a proteja ultimele areale seculare, dar și unui obiectiv pe termen lung, de acțiune împotriva schimbărilor climatice.

Să ne îngrijim de viitorul Planetei este o responsabilitate care ne revine tuturor - autorități, companii, organizații de mediu și cetățeni, și fiecare dintre noi putem contribui la acest obiectiv printr-un comportament responsabil și eforturi comune. Oprirea defrișărilor prin monitorizarea pădurilor are beneficii mult mai mari decât pare la prima vedere, pe lângă asigurarea biodiversității și lupta împotriva schimbărilor climatice.

Oamenii de știință au avertizat deja că defrișările duc la accentuarea riscului de declanșare a unei pandemii, cum este cea de COVID-19. Un studiu publicat în revista Nature arată o legătură între distrugerea ecosistemelor naturale și răspândirea printre oameni a unor virusuri pe care le poartă animalele. Potrivit studiului, populațiile de animale purtătoare de virusuri sunt de 2,5 ori mai mari în spațiile naturale influențate de om. Oprirea defrișărilor nu este o opțiune, ci o necesitate, și nu doar pentru sănătatea planetei sau pentru economia globală, ci pentru binele tuturor. Defrișările ilegale reprezintă România și, grație noilor tehnologii, acest fenomen poate fi oprit. Așa a apărut prima pădure inteligentă din România, un proiect care are rolul de a opri defrișările ilegale de păduri. Ceea ce n-au putut face paznicii din ocolurile silvice în fața celor care taie ilegal lemne din pădurile României o pot face acum noile tehnologii, prin implementarea unui sistem inteligent de monitorizare și semnalizare în timp real a sunetelor specifice exploatărilor forestiere, ceea ce ajută la combaterea defrișărilor ilegale.

Prima pădure care se bucură de așa ceva e situată în județul Covasna. Pandemia COVID-19 reprezintă o provocare și pentru sectorul silvic. Organizarea logistică pentru plantare este mult mai dificilă, dar, cu măsuri de protecție suplimentare, planurile pot fi îndeplinite, continuând acțiunile de conservare a pădurilor. România trebuie să depună eforturi pentru a preveni dezastrul, realizând măsuri pentru a asigura conservarea și dezvoltarea durabilă a pădurilor, printr-un program durabil de înverzire prin plantarea copacilor, încât să răspundă nevoilor sociale, economice, ecologice, culturale și spirituale ale generațiilor prezente și viitoare.

Reîmpădurirea poate contribui într-o anumită măsură la rezolvarea crizei climatice, dar și a celei a biodiversității, doar că ea trebuie făcută după anumite criterii, în locurile cele mai potrivite și favorizând speciile care sporesc biodiversitatea locală, nu doar pe cele cu creștere rapidă, spun specialiștii. Totodată, regenerarea în mod natural a zonelor împădurite ar fi mai eficientă din punctul de vedere al biodiversității, întrucât ar încuraja dezvoltarea speciilor de plante și animale adaptate condițiilor locale. Companiile naționale ar trebui să stabilească obiective ambițioase pentru a maximiza utilizarea lemnului, a celulozei, hârtiei și fibrelor reciclate în produsele lor, dar pentru că adesea companiile nu fac aceste schimbări din proprie inițiativă, investigarea și divulgarea

NECESITATEA PROTECȚIEI PĂDURILOR. DEFRIȘĂRILE - COMPONENTĂ A DEZECHILIBRELOR CLIMATICE

abuzurilor comise de acestea asupra mediului ar putea grăbi schimbarea. Responsabilizarea marilor companii trebuie conjugată cu efortul guvernului de a combate corupția și de a aplica politicile de protecție a pădurilor. Putem reduce consumul de hârtie și de lemn și să utilizăm hârtia reciclată din resturi sau din materiale nelemnoase. O soluție pentru a proteja pădurile din România este să oferim autoritate pădurarilor, să li se ofere ce au nevoie pentru a combate hoții de lemne. Au fost multe cazuri de pădurari uciși, din cauza faptului că nu au fost înarmați.

O altă soluție ar fi să nu mai vindem pădurile străinilor și să le permitem să le exploateze fără control. Identificarea, cartarea și protecția pădurilor virgine din România, așa cum sunt ele definite este o altă soluție de salvare a pădurilor, cu includerea acestora în tipul funcțional I (TI) - Păduri cu funcții speciale pentru ocrotirea naturii, pentru care, prin lege, este interzisă orice fel de exploatare de lemn sau alte produse, fără aprobarea autorităților competente prevăzute de lege. Pădurile din România se confruntă cu numeroase provocări, printre care dispariția habitatelor și riscuri sporite legate de speciile invazive, de poluare și de schimbările climatice. Intensificarea utilizării lemnului în diverse activități umane, construcția rețelelor de transport și extinderea urbană exercită, de asemenea, presiuni asupra pădurilor. Parcelarea, proces prin care suprafețele mari de pădure ajung să fie împărțite în mai multe loturi mai mici, situate între terenuri agricole sau între așezări urbane, afectează în mod clar pădurile și speciile care depind de ele. Gestionarea pădurilor rămâne o competență națională.

Cu toate acestea, există un proces european în curs care vizează stabilirea anumitor criterii și orientări cu privire la modul optim de îngrijire a pădurilor în Europa. Deși nu există o politică forestieră a UE, Uniunea dorește să sprijine și să realizeze o gestionare durabilă a pădurilor în Europa, precum și să protejeze și să conserve numeroasele funcții ale pădurilor. În acest scop, Uniunea Europeană a adoptat o nouă Strategie pentru păduri, care încearcă să promoveze o mai bună coordonare între toate părțile interesate implicate. În plus se derulează Programul european de observare a Pământului, care cartografiază pădurile și tipurile de pădure ca parte a serviciului său de monitorizare a teritoriului.

Toate aceste instrumente ne oferă posibilitatea de a fi parte din viața pădurilor, de a contribui la sănătatea și protejarea lor. Fiecare dintre ele trebuie îmbunătățit și, la un moment dat, integrat. Autoritatea responsabilă are datoria de a mări gradul de transparență și de a implica și ține cont de contribuția tuturor celor interesați. Administrarea responsabilă nu există fără dialog, așa încât indiferent cine vor fi cei care vor prelua responsabilitatea gestionării mediului, vor trebui să ne asculte. Nici un alt ecosistem terestru, nu asigură un echilibru mai complex și o mai mare stabilitate, decât pădurea. Spațiile verzi, indiferent de apartenență și destinație, servesc la îmbunătățirea calității mediului și menținerea echilibrelor ecologice. În urma celor prezentate este lăsat la latitudinea omenirii să hotărască dacă resursele forestiere sunt sau nu, vitale vieții.

Prof. Maria Petrescu